RUSKI INWALID

No. 294.

SOBOTA. 11 Grudnia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

Treść. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Angliia. Daniia. Hiszpaniia. Szwaycaria. Wyspy Ś. Heleny.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

z Wrocławia, 4 Grudnia.

Dzisiay o godzinie 8 rano przybył tu z Berlina J. C. M. Wielki Xiąże *Mikołay* i po krótkim zatrzymaniu się w dalszą puścił się podróż do Opawy.

Od granic Austryiackich, 25 Listopada.

Słychać że iescze cztery pułki znayduiące się na granicach, otrzymały rozkaz wstąpienia do Włoch. W tych dniach były znaczne podniesienia na wyższe stopnie w woysku naszém między innemi 10 pułkowników mianowano Jenerałami.

Od brzegów Menu, 30 Listopada.

Dla uzupełnienia woyska bawarskiego nakazany iest zaciąg 10,000 ludzi; mówią iednakże, iż część tych nowo zaciężnych zaraz po wykonaniu przysięgi, uwolni się na czas nieiaki do domów.

Wiadomo z gazet że Izraelita *Westheymer*, bankier w Munich, miał kosztem swoim opatrzyć to miasto w wodociąg. Lecz od nieiakiego czasu przestano zupełnie mówić o tym proiekcie; wnoszą więc iż zupełnie zaniechanym zostanie.

Minister Króla niderlandskiego przy dworze Rossyyskim Pan *Ferstolk-van-Zeler* przybył 27 z. m. do Frankfortu zkąd zaraz wyiechał do Opawy.

z Wiednia, 29 Listopada.

W tych dniach rozeszła się tu pogłoska iakoby Feldmarszełek Hrabia *Bellegarde*, miał bydź mianowanym rządcą woyskowym i cywilnym Królestwa Lombardyi i wkrótkim czasię miał się udać na mieysce przeznaczenia swoiego. Słychać także że Feldmarszałek Baron *Kinmeyer* otrzyma dowodztwo nad iednym z korpusów woyska włoskiego.

Lord *Stuard* poseł Wielko-Brytański przy dworze tuteyszym, powracaiąc tu z Opawy, dwa razy wywrócił się był z poiazdem, tak iednak szczęśliwie, iż to mu wieszkodziło.

Francyia.

z Paryża, 28 Listopada.

Poseł Cesarza JMści Rossyyskiego Jenerał *Pozzo di-Borgo* wyiechał ztąd 20 b. m. do Opawy w towarzystwie sekretarza swoiego.

Rozchodzi się tu pogłoska o utworzeniu dwóch nowych ministerstw to iest: Oświecenia publicznego, i podatków nadzwyczaynych.

Wiadomo że Król nasz ciągle prawie iest słaby, słychać więc, iż gdy stan zdrowia iego niepozwoli mu udać się 19 grudnia do izby deputowanych dla otwarcia iey posiedzeń, to uroczyste posiedzenie odbędzie się w zamku Louvre, gdzie iuż są uczynione, potrzebne do tego przygotowania.

Twierdzą tu za rzecz pewną, że Vice Hrabia *Chateaubriand* mianowany iest posłem naszym pełnomocnym do dworu Króla JMści Pruskiego.

Angliia.

z Londynu, 28 Listopada.

W gazetach tuteyszych pod Artykułem z Stambułu czytamy, że sprawa Królowey mocno tam wszystkich interesuie i że Ministrowie porty każą tłumaczyć na iężyk turecki wszystkie badania świadków z iedney i drugiey strony.

Przedawano tu przed kilku dniami iedną kartoflę, znalezioną na polu uprawnem zwyczaynym sposobem. Miała ona obwodu trzy stopy i trzy cali, a ważyła pięć funtów i 10 łotów.

Na wyspie Wniebowstąpienia (na oceanie Atlantyckim) gdzie od czasu przeniesienia Bonaparty na Wyspę S. Heleny utrzymuie się niewielka osada, po długich i przykrych wyszukiwaniach, znaleziono nakoniec źródło wody słodkiey.

Daniia.

z Kopenhagi, 2 Grudnia.

Nakoniec wyznał doktor *Dampe*, że sam był autorem znalezionych u niego pism buntowniczych. Uwięziono go zaraz, a sprawę całą oddano pod wyrok Królewski, który albo go uniewinni, albo mianuie kommissyią maiącą się tą sprawą zatrudnić. *Dampe* iednego tylko miał wspólnika nieiakiegos kowala.

Hiszpaniia.

Zakończenie obrad Stanów hiszpańskich d. 9 Listopada.

Prezes Stanów napisał do Króla mieszkaiącego w Eskuryalu donosząc, iż obrady Stanów ukończą się dnia 9 listopada, i zapytuiąc się, czyli na ukończeniu ich przybędzie. Odpisał Król, iż gdy iest nieco słabym zleca Prezesowi zakończyć ie, i przeczytać imieniem iego mowę, którą sam życzył sobie mieć do Stanów.

Oto iest ta mowa!

»MCPanowie Deputowani! Miło mi obiawić Stanom radość, iaką mi sprawia pomyślny skutek tych pierwszych obrad. W czasie ich często doznawałem, do iakiego stopnia Stany natchnione były gorliwością i mądrością, maiącemi ustalić publiczną szczęśliwość i chwałę tronu, nieodłączną od chwały narodu. Ja sam żądałem przedłużenia obrad waszych, dozwolonego prawem fundamentalnem, w przekonaniu, iż ugruntowanie politycznego systematu naszego wymaga w początkach więcey czasu i więcey pracy, tudzież w pewności pożytków z tego przedłużenia, dla postępu ważnych środków w przeszłym miesiącu uchwalonych: Czule przyiąłem wspaniałość, iaką okazały Stany w opatrzeniu potrzeb i świetności domu moiego i rodziny moiey Królewskiey. Nie mniey pochwalam otwartość i rozsądek ich w uroczystém uznaniu ciężarów i długów kraiu, tudzież w uchwaleniu nieodzownych sposobów ich umorzenia przez założenie podstawy kredytu narodowego, i przyszłey szczęśliwości naszey. Te mądre środki, tudzież przedsięwzięte w celu urządzenia zbroyney siły lądowey i morskiey, w celu ułatwienia obiegu bogactwa naszego kraiowego, w celu uprzątnienia wynikaiących w tey mierze przeszkód, i ustanowienia planu skarbowego, godzącego dobro skarbu z dobrém publiczności, były przedmiotem ciągłey troskliwości i nieustannego starania Stanów, co wszystko iednało im prawo do powszechnego w Europie szacunku, i do sprawiedliwey w Królestwie naszem wdzięczności.— Nie mogę także wstrzymać się od oswiadczenia, iż serce moie napełnione iest ukontentowaniem ze środków rozsądney wspaniałości i łaskawości, iakie Stany uchwaliły dla zagoienia blizn narodu, i zatarcia pamiątki nieszczęść które go utrapiły, otworzywszy drzwi poiednania błędowi i żalowi, a karmię się słodką nadzieią, że trwać będą w tak szlachetnych uczuciach dla ugruntowania konstytucyynego gmachu na podstawie braterstwa i wzaiemney wszystkich Hiszpanów miłości. Tym sposobem, wzrasta trwała potęga narodu, i władzy monarchiczney, która nim rządzi; a w miarę polepszania się wewnętrznego stanu naszego, nabędziemy tém pewnieyszego prawa

do szacunku i cenienia nas ze strony obcych rządów, które wszystkie nie przestaią dawać mi dowodów przyiaźni. Coraz bardziey winszuię sobie codziennie; iź tak szlachetnym i wspaniałym rządzę narodem. Przyłożyłem się do chwalebnego dzieła odrodzenia się iego, i godnych wielbienia usiłowań Stanów, przez prerogatywę Królewską. Wydałem przyzwoite rozkazy względem praw wykonania, i nie wątpię, że czas nada moc i tęgość nowym ustawom naszym, i że widzieć będziemy wzrastaiące pożytki, które się iuż ziszczać zaczynaią. Spodziewam się także, iż ia, oświecony nauką doświadczenia, będę mógł znowu obiawić też same uczucia Reprezentantom narodu, gdy po wypoczynku, bardzo im po tylu chwalebnych pracach potrzebnym, zgromadzą się znowu dla ich przedsięwzięcia, i łożenia ku coraz większemu zapewnieniu pomyślności publiczney.«

Działo się w San Lorenzo (Eskuryalu) d. 7 Listopada 1820.

Ferdynand.

Po przeczytaniu tey mowy rozeszły się Stany. Wieczorem cała stolica była oświecona. Tegoż dnia gwardyia Królewska ponowiła przysięgę wierności Królowi.

Na kilku sessyach publicznych Stanów przed ich roześciem się zapadły rozmaite uchwały. Między innemi, pochwaliły umowę ministra przychodów z bankierami francuzkiemi o pożyczenie 300 milionów realów. Odesłały do wydziału woiennego wniosek Pana San Salvador względem upoważnienia rządu do dawania officerom pensyi przy uwolnieniu ich ze służby; i tak, za 5 lat służby trzecią część płacy; za to lat połowę; za 25 lat dwie trzecie części; a za lat 30 całą, iaką kto z nich brał. Wniosek ten był podany na sessyi dnia 5go Listopada, a na sessyi dnia 7 przyięty. — Na przełożenie Kommissyi zniesienia zakonów mnichowskich uchwaliły Stany, aby przedaż w ich dobrach zboża, napoiów, bydła, narzędzi rolniczych i wszelkich sprzętów, która zaraz po ogłoszeniu znoszącego zakony prawa nastąpiła, uznana była za ważną, wyiąwszy przedaż obrazów, rękopismów, ozdob i wszelkich przedmiotów sztuk. Nabywcy ich maią zwrócić ie natychmiast. — Przyięły także Stany proiekt prawa znoszącego monopollium tytuniów i tabaki. Wolno każdemu wyrabiać ie i przedawać w całey Hiszpanii i na przyległych wyspach bez naymnieyszego ograniczenia; tylko od wprowadzanego tytuniu i tabaki z obcych kraiów będzie się płaciło ieden frank cła od funta.—Wewnętrzny handel solą będzie wolny, a wprowadzanie zagraniczney zabronione. — Uchwaliły także Stany, aby Junta kredytu publicznego przedała połowę nieuprawnych gruntów publicznych, przeznaczoną na umorzenie publicznego długu. — Na sessyi publiczney d. 8 mianowały Stany 15 Kommissyy, które w przerwie czasu między teraz kończącemi się obradami a przyszłemi pracować będą nad proiektami praw, które na teraźnieyszych nie mogły bydź wniesione. Do tych 15 Kommissyy wchodni 80 Deputowanych, którzy pozostaną w Madrycie. —

Ostatnie sessye Stanów taiemne, nader były ważne. Po wyieździe Króla do Eskuryalu, prawie powszechna dała się spostrzegać w Madrycie obawa. Czynione usiłowania, aby prawo znoszące klasztory mnichowskie nie zyskało zatwierdzenia królewskiego, i czynione przez niektóre osoby zamachy w celu wyrozumienia ducha publicznego, i podania w pogardę systematu konstytucyynego; spisek w Avila, na czele którego był Morales, a szczęśliwie zniweczony przez naczelnika politycznego, i Jenerała Abisbala, wszystko to mocno publiczność madrycką zatrwożyło. — Na tayney sessyi d. 7 Listopada, na którą wszystkich ministrów wezwano, niektórzy deputowani wyrzucali im, że słabość ich rządzenia ośmieliła może zamachy zagrażaiące publiczną spokoyność. Wyrzuty te wzięły pomyślny skutek. Skłonne dotąd ministeryum do łagodności przyrzekło, iż względem nieprzyiaciół rzeczy publiczney okazywać będzie sprawiedliwą i rozsądną surowość. Poczém wszyscy Deputowani podawszy sobie ręce przyrzekli umrzeć raczey na mieyscach swoich niż, zadania iakiegoż kolwiek uszczerbku konstytucyi dozwolić. Na teyże sessyi uchwalły Stany, aby przesłać Królowi adres wystawuiący mu, iż dotychczasowe oboiętne postępowanie rządu iego widocznie naraża na niebezpieczeństwo publiczną spokoyność; iż Król nie powinien zapominać nieszczęść, iakich przewrotne rady nieprzyiacielskiego i kraiu nabawiły szlachetny naród hiszpański; iż nie podobna iuż cofnąć wstecz ducha publicznego, bo kuszący się o to, ściągnęliby na siebie i na oyczyznę niepowetowane może nieszczęścia. Adres ten ułożył Hrabia Toreno, który natychmiast przesłały Stany Królowi.— Zapewniaią, że Król odpowiedział, iż raz zaprzysiągłszy Konstytucyą, nigdy iey nie odstąpi;

a nieziechania iego do Madrytu na zakończenie obrad Stanów iest przyczyna, iż go upewniono, że takie iest wzbudzenie umysłów w stolicy, że niewidziałby się dosyć bezpiecznym.—Wysłana z adresem deputecya starała się uśmierzyć obawę Króla.

Na nadzwyczayney sessyi wieczorem d. 8, która od 10tey w nocy do 5tey rano trwała, PP. Diaz de Moral i Martinez de la Rosa wnieśli, ażeby żaden Deputowany nie mógł wyiechać z Madrytu bez wyraźnego pozwolenia Deputacyi Nieustaiącey, którego nie może dać więcey, iak czwartey ich części. Wniosek ten iednomyślnie przyięto.

Na ostatnią sessyą dnia 9-go przybyły wszyscy ministrowie, oprócz ministra morskiego, który pozostał przy Królu w Eskuryalu. Wszystkie galerye, kurytarze i wniyścia do pałacu Stanów były zapchane obywatelami ciekawymi wypadku tey sessyi. Pan Arguelles minister spraw wewnętrznych zwiastował Stanom, iż mu i kollegom iego zlecił Król, ażeby oddali im mowę, którą Król miał mieć przy zakończeniu obrad. Zaraz potem ieden z Sekretarzy czytał list ministra morskiego do Prezesa, w którym doniosł, iż Król zatrzymany w łóżku przez mocny katar nie może przybydź na sessyą. Nim Prezes wziął się do czytania mowy Królewskiey, uwiadomiono Stany urzędownie, iż nieiaki Morales uwiódł kilkunastu żołnierzy z pułku konnego Bourbon stoiącego w Avila, z którymi krzyczał przeciw konstytucyi; lecz że ich rozpędzono. Z powodu takiego uwiadomienia niektórzy Deputowani żądali, iż roztropność radzi, żeby się Stany ieszcze nie rozeszły. Ale P Martinez de la Rosa uczynił uwagę, że Konstytucya wszystkie przypadki przewidziała; iż Deputacya Nieustaiąca iest iuż na swem stanowisku, i ma moc zwołania Stanów nadzwyczaynie, gdyby tego stan kraiu wymagał; nakoniec, że Deputowani chcąc bydź natychmiast zwołanymi, mogą iak inni obywatele bawić w Madrycie. Lecz Konstytucya położyła nieprzebytą tamę ogłoszeniu się ich za nieustaiące. Uznały Stany słuszność tey uwagi, poczem Prezes przeczytał powyższą mowę Królewską. Artykuł 113 Konstytucyi opiewa; że Prezes odpowie w ogólnych wyrazach na mowę Króla. Lecz przez wzgląd na okoliczności rzekł tylko, że obrady są ukończone. Natychmiast wykrzykniono na galeryach: Niech żyie konstytucya! Niech żyią Stany! a okrzyk ten długo powtarzano. Trudno opisać, z iak wielkim zapałem lud wynurzał wdzięczność zacnym swoim reprezentantom. Wychodząc z sali obrad Deputowani, którzy się naybardziey przeciw ministrom zapalali wyrzucaiąc im słabość, zbliżyli się do nich i uściskali. Przeszło 50 tysięcy ludzi stało na rynku przed pałacem Stanów czekaiąc na wyyście Deputowanych, z których naymocniey obstawaiących za swobodami ludu pozdrowili okrzykiem: Niech żyią wybawiciele nasi! — Prezesa Stanów Pana Caletrava prosił lud, żeby nie wsiadł do poiazdu, a to aby mógł go odprowadzić do domu; co nastąpiło wśród okrzyków: Niech żyie wolność! Przybywszy do domu P Calatrava, wynurzył swą wdzięczność ludowi, i upominał, aby nie ustawał dawać Europie ślachetnego przykładu narodu, którego naysilnieyszy patryotyzm nie wyłącza umiarkowania.

W sali obrad Stanów dano napis złotemi głoskami:—Niech żyie Ferdynand VII Oyciec Oyczyzny.

Swaycarya.

z Schafhausen, 24 Listopada.

Wiadomo że 12 osob, z należących do spisku paryzkiego w dniu 19 Sierpnia uknowanego, umknęło do Szwaycaryi. Przedsięwzięte były środki aby ich pochwytać; lecz te wcześnie do wiadomości ich doszły, i te osoby tak się teraz ukryły, iż wszelkie wyszukiwania dotąd są daremne.

Wyspa S. Heleny.

Nayświeższe wiadomości z wyspy Stey Heleny dochodzą do dnia 20go Września. Osada tameczna zrobiła sobie rozrywkę ubieganiem się do mety. Byli przy tém Gubernator, Admirał, wielu officerów, Jenerał francuzki Hrabia Montholon, Hrabina Bertrand i t. d. Napoleon Bonaparte nie był na tey zabawie. Wyieżdża on często na przechadzkę konno; dnia 18go Września uiechał 10 mil angielskich, Dnia 20go Września stał przy wyspie okręt liniiowy Vigo 74działowy, fregata Brasci 60 działowa i trzy korwety.

W Petersburgu.

w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.